

CHƯƠNG III. HỆ SINH THÁI, SINH QUYỀN VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Bài 42. HỆ SINH THÁI

I. KHÁI NIỆM HỆ SINH THÁI

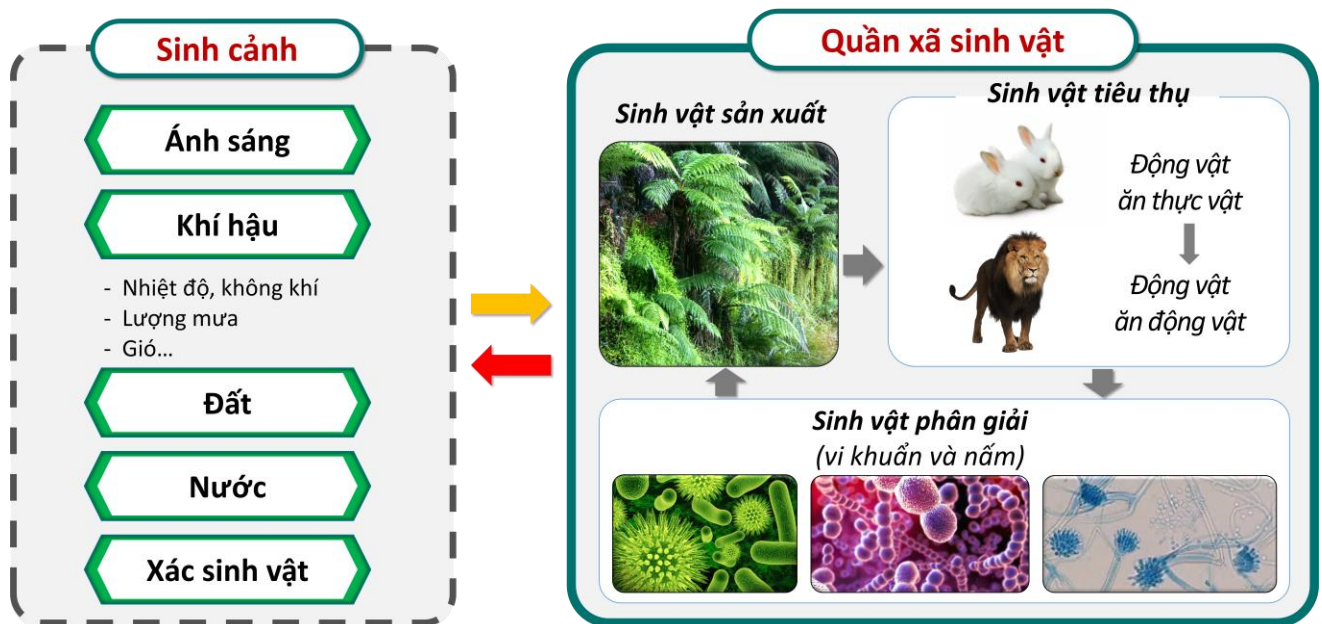
- *Hệ sinh thái* bao gồm **quần xã sinh vật** và **sinh cảnh**.

VD: Hệ sinh thái ao hồ, đồng ruộng, rừng.....

- Hệ sinh thái là một hệ thống sinh học **hoàn chỉnh và tương đối ổn định** nhờ các sinh vật **luôn tác động lẫn nhau** và **đồng thời tác động qua lại** với các **thành phần vô sinh**

- Trong hệ sinh thái biểu hiện chức năng **như một cơ thể sống**: có sự trao đổi chất và năng lượng giữa các sinh vật trong nội bộ quần xã và giữa quần xã – sinh cảnh.

- Kích thước rất đa dạng: nhỏ như 1 giọt nước ao, một bể cá cảnh, trái đất,...

Sơ đồ quan hệ giữa các thành phần chủ yếu của một hệ sinh thái

II. CÁC THÀNH PHẦN CẤU TRÚC CỦA HỆ SINH THÁI: Gồm có 2 thành phần

1. Thành phần vô sinh (sinh cảnh)

- + Các yếu tố khí hậu.
- + Các yếu tố thổ nhưỡng.
- + Nước và xác sinh vật trong môi trường.

2. Thành phần hữu sinh (quần xã sinh vật)

- Tùy theo chức năng dinh dưỡng trong HST chúng được xếp thành 3 nhóm:

+ **Sinh vật sản xuất**: gồm thực vật là chủ yếu và một số vi sinh vật tự dưỡng có khả năng sử dụng năng lượng mặt trời tổng hợp chất hữu cơ.

+ **Sinh vật tiêu thụ**: gồm các động vật ăn thực vật và động vật ăn động vật.

+ **Sinh vật phân giải:** gồm chủ yếu là vi khuẩn, nấm,... chúng phân giải xác chết và chất thải của sinh vật thành các chất vô cơ.

III. CÁC KIỂU HỆ SINH THÁI TRÊN TRÁI ĐẤT: Gồm

1. Các hệ sinh thái tự nhiên:

a) **Các hệ sinh thái trên cạn:** Hệ sinh thái rừng nhiệt đới, sa mạc, hoang mạc, sa van đồng cỏ, thảo nguyên, rừng lá rộng ôn đới, rừng thông phương Bắc và đồng rêu hàn đới.

b) Các hệ sinh thái dưới nước:

❖ **Hệ sinh thái nước mặn:** ở vùng ven biển là các rừng ngập mặn, cỏ biển, rạn san hô,...và hệ sinh thái vùng biển khơi

❖ **Hệ sinh thái nước ngọt:** hệ sinh thái nước đứng (ao, hồ,...) và hệ sinh thái nước chảy (sông, suối).

2. Các hệ sinh thái nhân tạo: đồng ruộng, hồ nước, rừng trồng, thành phố....

❖ Có vai trò quan trọng trong cuộc sống của con người.

❖ Để nâng cao hiệu quả sử dụng, người ta bổ sung cho hệ sinh thái nguồn vật chất và năng lượng khác, đồng thời cải tạo hệ sinh thái.

❖ Ví dụ: Hệ sinh thái nông nghiệp bón thêm phân, tưới nước, diệt cỏ dại.

Hệ sinh thái rừng trồng cần các biện pháp tỉa thưa...

Hệ sinh thái ao hồ nuôi tôm cá cần loại bỏ các loài tảo độc và cá dữ,...

* Con người đóng vai trò rất quan trọng trong việc bảo vệ các hệ sinh thái tự nhiên và xây dựng các hệ sinh thái nhân tạo.